

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Slovenska Matica.

Slovašk rodoljub piše „Čechu“: Čujte, narodi, čujte Slovani na jugu, zapadu, severu in vzhodu, kaj so nam Slovaki podtatranskim v najnovejšem času zopet učinili Madjari, s katerimi blizu 1000 let na Ogerskem živimo in z njimi vred vsa bremena državna prenašamo. Že lansko leto smo vam sporočevali, kako silne krivde so nam prizadeli, ko so nam troje gimnazij in sicer veliko-pevucko, znojvsko in sv. Martinsko zatrli, kajti pri preiskavi ni trohe nevarnosti niso našli za domovino in to so same preiskovalne komisije javno izrekle, ko so morale priznati, da so te gimnazije in njih učiteljske moči v vsacem obziru redne in da zadostujejo popolnoma svojemu namenu.

Sedaj vam obznamim krono okrutnosti madjarske, da je naša „Matica Slovenska“, jedini naš ustav za povzdigo literature in širjenje prosvete slovenske, ki ga je potrdilo Nj. Veličanstvo cesar l. 1862 dne 21. avgusta, čegar vtemeliteljem je postal cesar in kralj sam darovavši mu 1000 gld.; da je ustav ta, ki so ga podpirali velikaši iz vseh svetnih in duhovskih stanov, kateri je v teku 12 let izdal 40 večih in manjših spisov, ki je imel 100.000 gld. imetka — kar jasno priča o požrtvovalnosti Slovačkov in vnemi za slovstvo — da je ta „Matica“, ta muzej narodne omike in prosvete vsled najnovejše določbe ministerskega predsednika Kolomana Tisza šte. 4873 dne 12. listopada t. l. definitivno in to brez vsega javnega in postavnega preiskavanja zatrta in uničena. Je-li to mogoče?

Ko je bila „Matica slovenska“ dne 6. apr. 1875 šte. 1125 suspendovana in celi njen imetek pod uradni sekvester dejan bil, prič-

koval je ves narod slovenski, da se bode tudi „Matica slovenska“ tako preiskavala, kakor so se prej naše gimnazije, in bil je prepričan, da jo po končanej preiskavi ravno tako odobré in nje upravo kot popolnoma redno priznajo, kakor uredbo gimnazij naših. Ali ta nadeja nas je goljufala. „Matica“ naša je bila brez vsakršnega preiskavanja ugonobljena in definitivno odpravljena. Čujte, kako!

Ko se je bilo delovanje „Matice slovenske“ od 6. aprila sem ustavilo in je to že skoraj pol leta trajalo, ker je ministerstvo vedno odlašalo s preiskavo „Matice“, tedaj je narod pritiskal na to, da bi se konečno izvedla preiskava jedinega literarnega ustava slovenskega. Hoteč tej želji naroda slovenskega vstreči, pošljeta podpredsednik „Matičin“ Vilim-Sauliny-Toth in tajnik Franjo Sasínek ministerskemu predsedniku v narodovem imenu prošnjo, naj da suspendovano „Matico slovensko“ uradom v preiskavo in če se v njej in nje delovanju ničesar državi nevarnega ne najde, naj jo proglasi kot nekrivo, dobro urejeno in upravljeno ter jej ob enem uradno dovoli daljše delovanje na literarnem polju. To svojo dolžnost sta učinila podpredsednik in tajnik „Matičin“ početkom listopada 1875 in narod slovenski je sprejel na to 12. listopada odgovor, da se „Matica slovenska“ brez preiskave zamori.

Evropski narodi in posebno Ti, narod slovenski! Tako novico vam javim pošiljaje jo pred vaš sodni prestol. Izrecite sami obsodbo nad takovim zločinom zoper prosveto in človeštvo. Mi Slovenci*) smo pretrpeli že mnogo grozovitosti od divjaštva madjarskega, pre-

*) Slovaki imenujejo sami sebe „Slovenec“, tedaj tudi ta zavod „Matica slovenska“. Vred.

nesli bomo tudi to v nebo vpijočo krivdo, neumorno delajmo tudi v prihodnje, da se naša vejica slovanska zopet ozeleni in razcvete madjarskemu nasilstvu vkljub. In, ako Bog da, gotovo pride dan rešitve!

Našim prusofilom v prevdarek.

Ne oster meč v sovražni rōci,
Ljubezan zmagala bo svet.
Fr. S. Cimperman.

Osemnajststosedemdesetpet let je zginilo v morje večnosti, odkar je v Betlehemu angeljev hosana naznanjala, da se je rodil človeštvu težko pričakovani spasilatelj. Prinesel je bil na svet nebeško luč, ki je prognala duha moreče temine iz človeških glav in src. Označeval je naš Gospod in Mojster evangelije ljubezni, miru in sprave in okončal ter potrdil nebeško svojo misijo z bolešno smrtjo na križu lesu. Apostoli njegovi so njega človeštvo osrečevajoče nauke širili po vesoljnem svetu, in na posled tudi za svoje poslanstvo junaško žrtvovali svojo kri. —

Naš blagi Izveličar Jezus Krist je učil: „Ljubi Boga nad vse in svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Pojem teh besedi je sam na sebi jasen dovolj, tedaj mu ni treba komentara. Ali kako ste se, odkar se je izvršilo veliko delo odrešenja, izpolnjevali omenjeni najgorkejšo in najčistejšo ljubezen do Boga in človeštva v sebi hraneči zapovedi? Ako odpremo zgodovine knjigo, koja sodržuje v svojih listih zapisnik o duševnem in fizičnem življenju človeštva, ne pretrese li srcé vsacega človeštvo ljubečega smrtnika nekovo čuvstvo, ktero je najbolj jednako mrzenju? Vsi smo si bratje v rodu, kar nas živi pod veličastnega neba širnimi oblokom, vsem nam je biti poslušnim

Zgodovina Črne Gore.

Fr. Jaroslav.

(Dalje).

Po nesrečnem polazku Napoleona na Rusko vzdignila se je cela Evropa proti njemu, in nekaj angleških ladij je priplulo tudi v jadransko morje, ktere so v zvezi s Črnogorci imele udariti na Kotor. Vladika s svojimi junaki se je spustil s svojih gor, in pometavši poedine francoske oddelke, zajel je Kotor na suhem, ladije angleške pa so ga potem zajele tudi na mokrem. Med načelniki črnogorskimi in prebivalci primorja kotorskega sklenen je bil dogovor, s katerim se je to primorje udalo vladiki in je bilo vteleseno Črnej Gori. S spravo o tej pogodbi bil je poslan v Petersburg Sava Plamenac, da bi novo državo postavil pod pokroviteljstvo cara Aleksandra. Konec leta so bili Francozi prisiljeni prepustiti Črnogorcem Kotor, in na to je tudi angleško brodovje odplulo, pustivši krajino kotorsko v rokah vladikinih.

Najiskrenejša želja Črnogorcev je bila izpolnjena, ali ni ostalo tako. Shod dunajski je prisodil Kotor z vsem njegovim primorjem Avstrijskej, general Milutinović se je bližal Dalmaciji, da to krajino posede, in od ruskega cara je prišel ukaz vladiki, da odda Kotor Avstrijcem. V takih okolištinah je bilo zastoj samo pomisliti na upor, in ko so Avstrijci 2. junija 1814. leta v Kotor dospeli, peljal je vladika Peter svoje junaške vojake nazaj v njihove gore, da bi tam zopet od omikanega sveta odločeni živeli kakor popreje v ubožnosti in vednih borbah z neprijateljem kristijanstva.

Zastoj se je potezal potem vladika pri ruskem dvoru za vsakoletno od cara Pavla obljubljeno pomoč 1000 zlatov; sin njegov Aleksander ni imel nobenega sočutja za junaški narod, kateri je bil v njegovih vojskah kri prelival. Na to je gledal vladika notranje zadeve spopolniti, ali l. 1819 je moral z nova prijeti za orožje proti Turkom, kateri so zopet ponovili svoje napade na Črno Goro. Pobitje nji-

hovo pa je bilo tako silno, da se je jim ohladila kri za dalj časa, tako da so ostala leta vladike Petra Črnogorcem mir dali.

Leta 1825 zasedel je prestol ruski po smrti Aleksandra car Nikolaj na veliko radost ubogih Črnogorcev, katerim je ponovil letno novčeno podporo cara Pavla, in tudi vso zaostalo podporo je dal izplačati jim.

Leta 1830 je umrl vladika Peter visokopostaran, in je še poslednjo uro svojega življenja priporočal edinost in bratovsko ljubezen svojemu narodu. Nad njegovim truplom so prisegli načelniki črnogorski s križem položenimi ročnicami, da hočejo zvesto ravnati po poslednji volji svojega pokojnega gospodarja.

Vladika Peter I. je bil brez dvoma najslavnejši vladar črnogorski. Dobivši pri svojem nastopu zemljo v največem neredu in skoraj podjarmljeno od Turkov, utrdil je v njej zakoniti red in zagotovil jej samostalnost s sijajnimi zmagami bolj kakor katerikoli njegovih prednikov. A on bi bil še več učinil za svoj narod, da ga pogodbe diplomatske niso obmejevale

besedam evangelija, ako hočemo doseči kedaj končni vzvišeni namen, kateri je nagnil najvišje Bitje, postaviti nas na svet, ipak kako ljubimo Boga in kje, v kateri deželi in kedaj je stal še kak oltar resničnega bratoljubja? — Zgodovina ni pisana s črnilom, temuč s človeško krvijo! Kovarstvo, tiranstvo, proganjanje, roparstvo, boj — to so predmeti, koje obravnave klijó v svojih listih. Narod se vzdiguje zoper narod, ga premaga, se veseli kratek čas priborenega latorja, se pogrezne v razkošnost, oslabi, sosedu raste moč, poželjiv gleda na-nj, prime za orožje, vname se boj in zapiše se v knjige: „Fuit Troia — fuit Ilium!“ — Kje je tu bratoljubje? —

Kaj hočemo reči s tem uvodom? Ako bode dragi čitatelj prebral ves sestavek, očita mu bode namera, iz ktere je pisan.

Jaz sem domoljub, nikak fanatik in po posebnih okoliščinah v takem položaji, da sem imel opraviti že z marsikterim človekom, narodnim in nenarodnim, duhovnikom in posvetnikom. Iz tega občila sem zadobil prepričanje, da ne samo vsak narod, temveč tudi vsak pojedinec je vreden svojega poštovanja, kakor pravi ljudstvo. Nij mi toraj moči izraziti svoje otožnosti in bolesti, kedar, beróč vse v naši deželi izhajajoče novine, malo ne v vsih ne nahajam skoraj družega, nego jedine prepire, in sicer časi pisane v takovem stilu, da, ako se sme obrniti na dotične pisalce nekov znan Bayle-jev izrek, moram dobiti o njihovi naobraženosti najpohlevnejše pojme. Velika zadostitev mi je ipak to, da se naše slovensko novinarstvo v tem obziru mnogo manje pregreša, nego trije nemški organi, ki se izdajajo v našem glavnem mestu. „Laibacher Zeitung“, „Laibacher Tagblatt“ in „Schulzeitung“ so novine, koje menim, in resno in mirno govoriti z dotičnimi gospodi uredniki je mojih današnjih vrst jedini namen.

Vsak narod ima od zgoraj dano mu pravico, izobraževati se v vednostih in umetelnostih, kolikor mu dovoljujejo njegove razmere. Baš tako mu je sveta dolžnost, braniti svoje narodne pravice, od katerih zavisi njegov obstanek. Da smo mi Slovenci le jeden del mogočnega slovanskega plemena, kojemu je po Preširnovih besedah last „največ svetá“, tega, menim, pač tudi najhujši nasprotnik ne bode mogel zanikati. Mi imamo svojo prošlost — in bodočnost si bomo pripravili sami! Ako nam zgodovina naše prošlosti pripoveduje skoraj jedino le o zatiranju našega rodú, ki je

trpel ne dosti manje, nego Judje v babilonski sužnosti, pisali bodo naši bodoči zgodovinarji o naših sedanjih dnevih inace! Čestokrat so že inostranci o naši zgodovini in našem rodu svetu poročali ter nas hvalili, da imamo vse sposobnosti, postati važen in odločilen faktor mej avstrijskimi narodi. In — kar je le misel — ko bi se združili vsi slovanski rodovi v jedno celoto, bila bi to moč, pred kojoj bi se potresala Evropa! Naši protivniki to vse dobro vedo, kakor mi sami, da se pa vendar posmehujejo navzlic temu vsem našim naprom v literarnem, političnem in socijalnem življenji, da ves takov naš trud skušajo osmešiti pred svetom, kolikor jim dovoljujejo njih že hirajoče moči, to ima svoj vzrok pač le v okolnosti, ker se bojé naše moči, kedar bi se popolnem razvila. Naše slovstvo jim je „Pfaffenliteratur“, naši politični boji so jim „Hahnenkämpfe“, naše ljudstvo jim je „eine rohe, ungebildete Masse, grossgezogen durch religiöse Schwindelereien“, naši narodnjaki so jim „vom Grössenwahn befallene Pygmaeen“, itd. itd. In, ako se kedaj drzne kak slovenski list odgovoriti milejše ali ostrejšje takovemu zasramovanju, dobé se sredstva, če ne ustaviti, pa konči oškodovati njegovo eksistenco. Po svetu smo razglašeni s pomočjo preje navedenih treh organov kot največi suroveži, kterim, po njihovem mnenji, nij drug nalog, nego skrbeti za komfort življenja v deželo prišlim tujcem, ki hoté biti naši gospodarji.

Dovolj dolgo smo trpeli, dovolj nam je že tujčevo breme ožulilo služne rame, zdaj, gospoda moja, ne moremo prenašati več jarma tujega gospodstva! Duh slovenski se je vzbudil ter razprostrl svoja mogočna krila in se hoče veseliti zlate svobode ter prosto se razvijati po večnih natornih zakonih. In ker nam vi pri slehrni priliki in največi želó brez taktno, izobraženih ljudij ne vredno maniro očitáte naše ubožstvo v literarnem in drugih obzirih, dovolite mi, da vam danes, kot na literarnem polju delajoč domoljub, najvludnejše stavim nekoja vprašanja! Brez vsega poviševanja svoje skromne osebnosti smem reči, da se mi je po mojem neumornem mnogoletnem trudu posrečilo, seznaniti se dovolj natančno s zgodovino evropskih slovstev in kot rezultat svojih dotičnih študij smem smatrati neovržno izpoznanje, da se je pri slehrnem narodu razvila literatura tekar ondaj, ko si je bil ustanovil svojo politično eksistenco. Ne bodem obširno podpiral svojega izreka z dokazi, kajti, toliko

na državnem polju, in naložil je vsakej rodovini davka po 2 gl. srebra na leto. Zemljo je razdelil na osem naj, in vpeljal je javne uradnike s primerno plačo. Prva oseba po vladiki je bil predsednik senata, ki je v nenazočnosti njegovej izvrševal najvišjo oblast. Vzlasti je skrbel Peter II. za nasledovanje gorskih cest, da bi tako zlažšal notranji promet in spojenje s sosednimi avstrijskimi zemljami. Na vso moč se je trudil, da ogladi barbarski običaj „krvave osvete“, in da navadi svoje podložnike na pritožbe pri sodniji. Za odgojo mladine je poskrbel z vpeljanjem narodnih šol. Tudi je ustanovil na Cetinji novo tiskarno, ker so bile stare tiskarne črnogorske že davno konec vzele v homatijah nepokojnih časov.

S Turki je izbojeval Peter II. srečne boje. Z Avstrijsko je živel v dobrem sporazumljenju, da-si ni mogel vsak pot zabraniti, da bi Črnogorci ne prestopali mej te države, vsled česar so več potov ustale krvave praske, ktere pa so vsak pot mirno poravnane bile.

(Konec prih.)

imam zaupanja do naših gospodov nasprotnikov, da nijso čisto nevešči v tej stroki; tudi dolge vrste tujih slavnih imen jim ne bodem navajal, ker so že sploh znana vsakemu lajiku. Kaj pa si moram misliti o tako emfatično in toliko kratov povdarjani pravicoljubnosti in nepristranosti naših ljubljanskih gospodov Nemcev, kedar prebiram njihova zasmihanja vsega, kar ne nosi temno-rudeče-zlate boje in — brez vse zamere! — kar ni navdano sedaj po nemških krogih ljubljanskih vladajočega duha? Gospodje, vprašam vas, kaj bi radi dosegli s to svojo duševnim pionirjem nepristojno taktiko? Ali je vaša stvar v istini tako slaba, da jo morate braniti jedino z orožjem obrekovanja in zasramovanja? Kje je vaš kozmopolitizem, ako skušate oškodovati ljudi, ki živé z vami v jedni deželi in ki imajo jednega in istega preslavnega monarha? Kakor sem že dejal, naš rod je jeden del močnega slovanskega plemena; kamo se prištevate pa vi, ki največi rojeni v Krajni, nehtete biti nam pomaganci pri našega narodnega življenja vsestranskem razvoji? Trdi Nemci izvestno ne vedo, da ste vi na sveti, ki hčete biti njim „bratje“, in tudi sicer po svojem delovanji nimate pravice, da se jemlje na vas poseben ozir: vi nimate zgodovine, nimate literature, in kaj je brez obeh celó kak narod, ne pa ubogo kardelice fanatičnih ljudij? — Res je, naše slovstvo je še pohlevno, v primeri z drugimi evropskimi, ali „kedar žvenkoče orožje, molčé muze“, in kedar se v jedni deželi bije boj za žitje med lastnimi sinovi, kako bode vstvarjal umetelnik nesmrtna svoja dela, ako néma miru in bi skoro moral držati v desnici peró, čopič ali dleto, v levici pa bič, da bi se branil neljubim, nepoklicanim gostom, ki mu s svojim kritikovanjem vedno jemljó vse veselje do poziva ter mu zamoré v prsih vse navdušenje? Homer je pel po Troje padcu, Shakespeare nij pisal mej gromenjem političnih topov in pušek, in Goethe in Schiller sta se bojevala tudi le z literarnimi predsodki svojih dnij, pri nas pak je vedna borba za obstanek, skoraj hujša, nego zadnja pruska, če — tudi samo — na papirji in zatirati nas je vam največi veselje, gospodje nasprotniki! Toda nazaj! Vi smešite naše slovstvo, našo politiko in naš rod. Kot vedoželjen človek prosim vas, pokažite mi vi svojo literaturo, da izpoznam vaše duševne velikane, pokažite mi svoje slavne politike, pokažite mi svoje ljudstvo! Tega ne morete storiti! Germonik nij Shakespeare, vaši kazinski politiki so veliki in poznani le v kazini, drugje ne ve o njih nikdo, in tudi po vašem ljudstvu se brez vspeha ozirajo moje oči! Naših veljavnih domačinov imena so znana vam in svetu, toraj izpoznaite že tudi sebe in pustite nam, kar je našega! Ako nas nehtete in ne morete poštovati, nam konči tudi ne stavite zaprek. Ako ste se po svojem boljšem prepričanju ločili od nas, živite srečni v njem, a tudi nam pustite našo prostost. Naj poneha ves prepir po deželi, anti nam vsem ne manjka družega posla. Če ne ljubezni, objame naj konči jedinsti véz vse prebivalce naše dežele!

Vaše lepše obnašanje do nas bodemo vedeli spodobno ceniti vsi miroljubni Slovéní. — Škorpíjón.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. decembra.

Avstrijske dežele.

Verski odbor gosposke zbornice je v preteklem tednu pretresal načrt samostanske

v nerodovitnih gorah njegovih, da je bil tako ločen od vse zveze z naobraženim zapadom. On je imel vse lastnosti modrega vladarja in izvrstnega vojskovodje; bil je jako prebrisane glave pa plemenitega in dobrotljivega srca. Za njegovega dolgega vladanja nikdo ni bil v Črnej Gori na smrt obsojen, kakor je on sploh mrzil telesno kazen, nedostojno svobodnega moža. Spomin njegov bo živel vselej v hvaležnem narodu, kateri ga preslavlja v svojih junaških narodnih pesmih.

Peter Petrović Njeguš II.

Za naslednika si je bil Peter odbral Radoja Petrovića, ktere ga je dal v Petrogradu skrbno odgojiti, in kateri stopivši v stan duhovenski, sprejel je imé Peter. Posvečen je bil v Petrogradu na biskupstvo, in nastopivši vladó pod imenom Petra II. dostojno je stopal po stopinjah svojega prednika.

Ž njim se začénja nova doba, ktere znak je nastojanje, seznaniti Črnogorce s civilizacijo evropsko. V ta namen je začel novi vladika pred vsem drugim vpeljavati primerne naredbe

postave. Liberalni listi poročajo, da se je osnova zbornice poslancev našim lordom zdela premehka in da je omenjeni odbor nasvetoval poostriži jo.

V Gradcu se deželni šolski svet pa mestni odbor že dalj časa prepirata, kdo ima pravico imenovati učitelje na graških ljudskih in meščanskih šolah. Ker deželni šolski svet to pravico sebi prilastuje, bode državni poslanec Portugall Stremajerja vprašal, kaj name-rava storiti, da odpravi določbe deželnega šolskega sveta.

Na severnem **Tirolskem** se je osnovalo katoliško-politično društvo.

Vnanje države.

Pruska vlada je hotela po zgledu škofa monastirskega internirati tudi nadškofa kolonjskega, ki se je pa umaknil in 13. t. m. odšel v Holandijo. — Vrednik berlinske „Germanie“, g. Paul Majunke, je 11. t. m. dostal dveletni zapor. Po prisrčnem pozdravu sodelavcev in prijateljev svojih, v primerno okinčanih prostorih „Germanie“, podal se je g. Majunke, ki je tudi državni poslanec, nemudoma v državni zbor. Katoliške srenje napravile so mu sinoči sijajno svečanost. — Iz Bremena se poroča, da pri že zadnjič omenjeni nesreči na ladijah Mosel pa Simson je bilo 68 mrtvih, 35 ranjenih in 8 jih še pogrešajo.

Bulgarski v Carigradu izhajajoči list „Napredek“ piše, da bi bilo napačno vladi zamolčati, da na Bulgarskem hudo vre in da kmalo utegne izkipeti. Dopisnik angleškega lista „Times“ potrjuje, da general Klappa je prišel v Carigrad ter da se vladi turški ponuja v službo. Da bi zatiral Slované, se tamadgarski rovar ne sramuje pri Turcih moledovati za službo!

V rumunski skupščini je 17 poslancev nasvetovalo adresin načrt, ki zahteva, da naj se podpira vstanek jugoslovanski. Tudi starešinstvo je v svoji adresi vlado opominjalo, da naj skrbi za brambo dežele.

Ruski izseljenci in dijaki začeli so s 1. nov. t. l. v Genfu izdajati socijalističen list „Nabat“ (plat zvona), ki ga na skrivnem raznašajo po Ruskem. 1 dec. so ruski vojaki na meji med Thornom in Aleksandrovim zasačili 2 povezka 1. številke, v kateri podpihujejo k splošni socijalni revoluciji.

Izvirni dopisi.

Od koperskega okraja, 11. dec. Pregovor pravi, da svet na mladih stoji. Te resnice ljudje pri nas malo poznajo, ker za mladino slabo skrbé, — da ne rečem čisto nič ne.

Postava ostro priporočuje in terja poduk in odgojo mladine v šoli, kateri naredbi mora vsaki pameten človek pritrditi; kako se pa ta naredba pri nas izvršuje, naj pričajo sledeče vrste. —

Od nekaj let sem prišlo je šolstvo pri Slavjanih koperskega okraja res na boben. Poprej bile so po vaseh (farah) precej dobre šole, a sedaj v celem okraju ni nobene izgledne šole na kmetih. Obljudnate vasi dolinske in rižanske županije, kakor Predloka, S. Anton, Šmarje, Boljun, Klanec, Pogorje, Borst, itd. so brez šole. Boljun šteje blizu 1000 prebivalcev, pa je že 5 let brez šole in učenika.

Govori se, kar je tudi res, da kmetje plačujejo na davkih za šole. Kam se tedaj denar izteka in izliva, čemu se porabljuje?

Taki nerazumljivi malomarnosti, kdo je kriv? Ubogo ljudstvo nikakor ne, ker je skrb za šolo odložilo dotičnim šolskim oblastnjam.

Čemu so pak krajni in okrajni odbori, kjer nobene šole ni?

Žalostno za vsacega domoljuba je, posebno pa za starše, da šolstvo na kmetih vedno peša. Krajni šolski svetovalci in dotične županije pa roke križem drže in mirno gledajo, kako najboljši učitelji naše šole zapuščajo, ostalo ali priromalo pa je le kako porivalo, ktero se za podlogo rabiti daje.

Iz mariborske okolice, 13. dec. (Razne reči.) Najnoveje je, da je bil „Sl. Gosp.“ zasežen zaradi nekega dopisa iz Ljutomer, ki govori o ondodnem okrajnem glavarju Premiersteinu, kar pa je kolega, naš Seeder zabranil. To kaže, da okrajni glavarji že spadajo med one osebe, kojim velja imuniteta. Nastopila je doba sic dicta glavarjev. Rekel je neki velevažen župnik, da bi še rad dočakal dobo, ko ga kakšen glavar odstavi od župnije, kar je sedaj mogoče, in da potem rad zatisne oči. G. Seeder pa gotovo misli više dospeti po ovi poti, po kateri se je že drugim posrečilo. In res! Nemčurjem — njihovemu generalu, sedanjemu penzioniranemu in nekdanjemu pravemu stotniku Seidlnu je boje bolj prijazen, da ne rečemo pravičen, ko narodnjakom; in če se slovenski listi počno grabiti, bo morda že šlo. Proficiat!

O Konradu je sploh tukaj mnenje, da ga prijatelj Frice potegne seboj v prepad. Le na tako vižo se ga znebimo, namreč s silo, ker Slovincem zmirom pravi, justament vas ne pustim. Na njega izpraznjeno mesto ali Fricetovo, ktero koli, ali državno ali deželno, bi rad doplezal paverski kmet, nemški Muhl. Še boje ni vsega posodil Fricetu in tako še lahko daruje kaj za nemčurstvo. Da je Frice kakega nemčurja tako vsekal, to boli, pa je edino sredstvo, da se zavedo.

Imamo sedaj v Mariboru dve dekaniji, namreč tudi cis et trans fluvium, česar se pa dotične župnije ravno ne veselé zaradi osebstva, sed hoc non pertinet ad rem.

„Gospodar“ poroča, da je porazumljenje med našimi strankami v Gorici toliko ko na suhem. In tudi to nas ni iznenadilo. Tirjati pa od ktere bodisi strani, da se po porazumljenju kak strankarski list obdrži za obedve stranki in to s prejšnjim strogo-strankarskim programom. je vendar komično. Obžalujemo le, da se občni slov. kongres, od „Slovenca“ nasvetočan, ni akceptiral. Imeli bi saj priliko, se malo lasati, in za status prejšnji razpotni bi še bilo dovolj priložnosti. Če kedaj, lahko pevamo pe-em, ne skupno temuč posamesno, naravnoč zloženo za našo dobo, da bi le tudi con affectione: Kde so časi, kde so dnovi, ko smo Slave mi sinovi — bili skupaj združeni!

Domače novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Nova zimska obleka) se je v nedeljo v čitalnični dvorani delila revnim šolskim otrokom. 30 dečkov in 30 deklic je bilo od pete do glave preoblečenih. Preč. g. prošt Jarc so kot predsednik družbe katoliške izrekli zahvalo dobrotnikom in dobrotnicam, ki so pripomogli, da se je to dobrodejno delo izvršilo, na koncu pa je g. Flis zavračal ugovore tistih, ki nasprotujejo milošnji. Ekonomisti so zoper milošnjo, češ, da se z njo pospešuje lenoba — se ve da, če se milošnja deli nevrednim in nepotrebnim —, moralisti pa, češ, da milošnja ponižuje — toda le če se deli poniževalno. Razun obleke so otroci dobili še lepe štruce belega kruha, ktere so jim poslali naši vrli peki. To blaženo misel je bila sprožila družina Or-

lova, čitalnica pa jo je izvrševala dokaj let. Ko se je osnovala družba katoliška, prevzela je ona skrb za to, da se ta lepa in silno koristna naprava ne opusti. Gospe in gospodične, ki so že v čitalnici izdelovale obleko, so pod vodstvom gospe Karoline Bleiweisove in Murnikove radovoljno izdelovale obleko tudi zdaj, družba katoliška pa je pri dobrotnikih nabirala za to potrebne denarje. Število obdarovanih otrok je bilo različno, po 50, 60, 80 in tudi 100, in obleka za vsacega otroka vredna je gotovo 10 gold. „Laib. Schulzeitung-i“ pa se to menda zdi premalo, ker pravi, da se je letos obleklo 30 učencev in 30 učenk, in da to je bil vzrok, da so učitelji 1. dec. pri Tavčarji napravili soarejo za obleko revne šolske mladeži. Večina ljudi je mislila, da se bo donesek (113 gl. 52 kr.) izročil odboru, ki je vsako leto poskrboval to napravo. Pa denar se je, kakor slišimo, po razredih razdelil. En učenik je bil tako previden, da je dal za izročeni mu denar revnim učencem obutala narediti, eni so pa kar razdelili denarje, za ktere so si frkolini kupovali razne reči, igrače itd., tudi smodke in cigarete so si kupovali, le tistega ne, za kar je bil denar podarjen. Z zedinjenimi močmi se dá veliko opraviti. Če bi bili patroni v „Laib. Schultztg.“ v svojih krogih skrbeli, da se ljudje tako goreče poprimejo te naprave, kakor naša stranka, bi se bilo lahko obleklo 80, 100 ali še več otrok. Pa denar še ni vse; poglavitna reč je skrb za izdeljavo, ki prizadeva veliko sitnosti. Ker so se učitelji mestni te naprave poprijeli, naj jo odslej izvršujejo oni; katoliška družba jim bo prav rada prepustila to čast, in dobrotniki tudi naše stranke bodo prav radi podpirali jih z doneski, kakor so doslej podpirali čitalnico in družbo katoliško, samo da se napravlja in razdeljuje obleka, ne pa denar.

(Hubmajer.) ki se je z Ljubljane preko Zagreba podal v Bosno organizirat tam posamezne čete ustajnikov, je po poročilih od tam našel sovražnike pri komunistih, ki vse na svojo roko delajo, in pri srbski stranki Kara Gjorgjeviča, tako da so mu jeli bôje po življenji streči. Po njegovem pismu, ktero je došlo v nedeljo v Ljubljano s Kostajnice, sediti, misli zdaj podati se nazaj k Hercegovincem, kjer se bolj pošteno ravna.

(Škoda za papir!) „Turški list“ zdaj tiska to, kar je dr. Schaffer v državnem zboru na Dunaji govoril. Tu je pač škoda za papir!

(Slovensko gledišče.) Vesela igra „Tri Vile“ ima za predmet mladega umetnika, kteremu gredó tri ženske na skrivnem na roko, in igra v francoskem salonu. Naši igralci so dobro umeli svoje naloge, s posebno pohvalo omenimo gosp. Jeločnika, Kocelja in Schmida pa gospice Podkrajškove; gospica Ledarjeva ni bila prav trdna in gospica Vrtnikova imela je le majhno nalogo. Burka „Hišina“ sama na sebi ni družega ko burka, a vendar sta gosp. Kajzelj in gospa Odijeva vrlo zabavala občinstvo s svojo komiko, še bolj pa s petjem. Zlasti je novi kuplet, s slovenskimi napevi prepleten, kterega z godbo vred je zložil gosp. Alešovec, bil sprejet z burno pohvalo. Občinstvo, kterega je bilo polne prostore, se je pri vsem tem živahno zabavalo. — V soboto 18. t. m. se bo predstavljala vesela igra v 3 dejanjih „Ogenj ni igrača“, Ker ima igra polno komičnih prizorov in je prav mikavno pisana, opozorujemo prijatelje domačega gledališča na to predstavo.

(Dobrotljive vlačuge.) Kakor po velikih mestih, prikazujejo se tudi v Ljubljani po letu, pa še celó po ledu ali po zimi prebogaté gospé in gospice z vlačugami ali repuljami (t. j. šle-

povi), s katerimi pometajo prah ali blato po ulicah. Kar imajo v glavi premalo, sodil je nekdo pametno, imajo v krilu preveč. Po nekterih mestih ogerskih so pred nekaj časom poredni gospodiči zmenili se bili potrgati jim repulje ter stopati na nje, da se odpravijo. Najbolje pa so si vmislile gospé in gospice v nekem vzhodnjem mestu na Pruskem, ki so sklenile porezati si vse šlepe, in kar prihranijo ali prihrzijo zanje, darovati ubožnim otročičem za obleko, in tako so storile dvojno dobro delo, pravijo „Poljske novine“, prvič pripravile ubogim dobrodejne obleke, in drugič ne pripravile ubogih ob zaslužek, ker le-ti pometajo ulice, kar so poprej one delale, in ali niso take vlačuge (šlepi) res dobrotljive? —

Razne reči.

— Duh. spremembe. V tržaški škofiji: Č. g. Jožef Ceme, kurat v Barkoljah, je imenovan kurat v Kontovelu. Č. g. Ivan Venchiarrutti, duh. pom. v mestni bolnišnici, je imenovan za kateheta na mestni višji realki v Trstu. Č. g. Anton Savinec, vikar v Podgrajah, je šel v pokoj, na njegovo mesto pride č. g. Štefan Janko, do zdaj kaplan v Jelšani.

— V bogoslovje so sprejeti in sicer v I. leto: gg. Mih. Cebokin, Edv. Dagoi in Peter Zobac; v II. letu: gg. Cezar Biasini in Jožef Botegaro. — V vseh štirih tečajih bogoslovja je za tržaško-koprsko škofijo le 11 bogoslovcev.

— Franjo in Ana Krežma bodeta sodelovala pri koncertu, ktere ga napravi goriški „Slavec“ 30. dec. v gledališči. „Slavec“ je pravo zadel, da je tega mladega umetnika naprosil, da naj mu pri prvem koncertu pomaga. Svesti smo si, da bo vnel tudi Goričane, kakor je nedavno očaral s svojo godbo Ljubljance in Tržačane.

— Č. gosp. dr. Jože Gabrijevčič, profesor bogoslovja v Gorici, je postal knez nadškofjski komisar za veronauk na srednjih šolah, ker je monsig. dr. D. Castellani zaradi mnogih opravil odložil to službo.

— Č. gosp. Janez Proič, duhovnik v Orehku na Notranjskem, ki je bil že dalj časa slabega uma, se je zadnje dni popolnoma zmešal ter si je 13. t. m. ob 9. uri zjutraj, ko ga nobeden ni čuval, vrat prerezal in je vsled tega kmalo potem žalostno preminil. R. I. P.

— Nesreča. V Idriji se je pretekli teden sneg udril s cerkvene strehe in je zasul 4 otroke. 3 so kmalo izkopali še žive, četrtega pa, neko deklico, še le čez kako 1½ ure že mrtvo.

„Tagblatt-ovemu“ poročevalcu.

Dober znanec mi pokaže pred par dnevi v „Laib. Tagblatt-u“ od 10. dec. neke vrstice, ki mene zadevajo. Ker pa vem, da niso vsi časopisi tako honestni, da bi preklicovali neresničnosti svoje, zato tudi imenovanega lista s popravki nadlegovati niti poskusil nisem. Da bo pa vsakdo, ki je bral ono novost, vedel tudi prav ceniti jo, naj po „Slovenču“ objavim, da je neresnično, da bi usnjar Jesenko imel ktero hčerko; neresnično, da bi ta „hčerka“ stara bila le 7 let; neresnično, da ne zna niti besedice slovenske; neresnično, da sem jo iz šole odpravil, ker je „eine Deutsche, und nicht unserer Religion“, — pač pa ravno zato, ker je katoličanka, in se je ustavila po navodu svojega kateheta spolnovati katoliške dolžnosti svoje. Kar toraj popolnoma prav stori „Tagblatt-ov“ poročevalec, je edino to, „da se zdrži daljnih opazek“, ker že v tem, kar je povedal v kratkih vrsticah, je dovolj nevednosti, in prazne nesmisli sodeče se samo.

Videti je tudi, da mu dosedanja „Seminarsbildung“ ni všeč; vendar naj mu povem, da po principih, katerih sem se učil v seminaru, ravnal bodem še dalje, ker zdé se mi pravi. Nekoliko „seminarske olike“ pa tudi ne bi škodilo tistemu, ki se še ni privadil govoriti in pisati resnice, kar se pričakuje od vsakterega vsaj na pol spodobnega človeka.

B.,
učnik verouka.

Milodari za hercegovske in bosniške rodbine.

Iz Bloke poslala in nabrala gg. Ivan Modic in M. Prijatelj od sledečih darovateljev: č. g. župnik Janez Kaplenek 10 gl. Modičeva hiša v Novi vasi 5 gl. Fr. Modic na Lahovem 3 gl. č. g. Matija Prijatelj, kaplan 3 gl. Mat. Modic 2 gl. Andrejačeva hiša 2 gl. Ivan Treven 1 gl. Anton Petrič 1 gl. Tomaž Modic 1 gl. J. Marinček 1 gl. Tomaž Hiti 1 gl. Jakob Turk 1 gl. Magdalena Gornik 1 gl. Polona Gornik 1 gl. Lucija Francelj 1 gl. Mica Modic 1 gl. Reza Drobnič 1 gl. Alena Lužar 1 gl. Neimenovana 1 gl. Intihar 50 kr. Ovsenik 50 kr. Več družih 84 kr. France Zakrajšek 20 kr. P. Obreza 20 kr. Iz Police: Č. g. župnik Terčar 3 gl. Iz Maribora: Č. g. urednik „Slov. Gospodarja“ poslal od bralcev „Slov. Gospodarja“ 50 gl. Iz Celja poslal in nabral č. g. vikar Jurij Bezenšek 25 gl., kateri znesek so darovale 3 gospe in nekteri posvetni in duhovni gospodje. Iz Studenca: č. gospod kaplan Mihael Zajec 1 gl. 50 kr. Iz Mozirja: gospod Anton Leban, učitelj poslal od vesele družbe v Lipoldovej gostilni 5 gl. 87 kr., kot spomin na sv. Miklavža. Iz ilirske Bistrice poslal gospod Anton Ponikvar obleke v vrednosti 12 gl. Iz Harij: č. gospod duhoven Anton Ponikvar nabral in poslal od sledečih darovateljev: A. P. 3 gl. in nekaj obleke. Jože Mežnar 1 gl. Jozefa Boštjančič 15 kr. J. Dekleva 50 kr. Lena Jagodnik 20 kr. Marija Jagodnik 12 kr. Ana Hrovatin 10 kr. Katra Ponikvar 50 kr. Ivana Ponikvar 50 kr. Janez Boštjančič 1 gl. Vičič Anton 20 kr. Iz Ljubljane: M. K. 2 gl.

Prejšnji izkazi 3469 gl. 71 kr. 1000 frank. v zlatu in 3 srebrne dvajsetice; skupaj tedaj 3604 gl. 59 kr., 1000 frankov v zlatu in 3 srebrne dvajsetice.

Odbor potrjuje sprejem s prisrčno zahvalo in prosi še milodarov.

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak, Vaso Petričič.
predsednik. denarničar.

Eksekutivne dražbe.

18. dec. 3. Šim. Jarc-evo iz Pristave (60 gl.) na Vrhniki. — 3. Matej Vernik-evo (6871 gl.) v Loki. — 3. Jan. Mazzar-jevo iz Kočevja v Laščah. — 3. Jože Zeznik-evo iz Zgornje Senice (2809 gl.). — 3. Fr. Griz-evo iz Pijave gorice (1662 gl.). — 2. Jan. Kolbezn-ova zapuščina v Črnomlju (3205 gl.), vse v Ljubljani. —

20. dec. 3. Matija Modic-evo iz Bloške Police (600 gl.). — 3. Jan. Bartelj-evo iz Ljubljane, obe v Ložu. — 2. Jan. Povžun-evo iz Vel. Podloga (530 gl.) v Krškem. — 2. Jak. Levstek-evo iz Bele vode (1885 gl.) v Ribnici. — 2. Anton Jamnik-evo iz Praš (2189 gl.) v Kranji. — 2. Jak. Varl-evo iz Kroke (890 gl.) v Radoljci. — 3. Jan. Pirnar-jevo iz Zagrada (2342 gl.) v Mokronogu. —

21. dec. 3. Jan. Furlan-evo iz Slapa (970 gl.) v Ipavi. — 3. Jože Prijatelj-evo (743 gl.). — 3. Marije Kadičnik-eve iz Studenca (1530 gl.), obe v Krškem. — 3. Jan. Mrvar-jevo iz Preske v Trebnjem. — 3. Bošt. Neme-evo iz Bitenja v Bistrici. — 2. Jan. Marušič-evo iz Hubajnice (985 gl.) v Krškem. — 2. Tone Stibil-jevo iz Ustja (2580 gl.) v Ipavi. — 2. Marijane Avman-eve iz Zgornjega Brnika (150 gl.) v Kranju. —

Telegrafične denarne cene 15. decembra.

Papirna renta 69.25 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111.90 — Bankine akcije 923 — Kreditne akcije 205.75 — London 113.55 — Srebro 105.90. — Ces. kr. cekini 5.36 — 20Napoleon 9.11.

Denarstvene cene. 14. decembra.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.35	69.45
5% renta v srebru	73.65	73.75
Srečke (lozi) 1854. l.	106.25	106.50
„ „ 1860. l.	111.80	112.20
„ „ 1860. l., petinke	117.50	118.—
Premijski listi 1864. l.	132.—	133.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	95.50
Kranjske, koroske in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	83.25	81.—
Hrvške in slavonske po 5%	85.—	85.50
Sedmograške po 5%	79.60	80.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	923.—	925.—
Unionske banke	75.—	75.—
Kreditne akcije	100.—	210.70
Nižoavstr. eskomptne družbe	715.—	725.—
Anglo-avstr. banke	98.75	99.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	167.—	167.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	112.—	113.—
„ „ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gl. a. v.	26.50	26.75
Salmove „ 40 „ „ „	38.50	38.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	27.50	27.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.—	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	29.50	30.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.37	5.38
Napoleonsd'or	9.12	9.10
Srebro	106.40	106.50

Nove metrične mere in uteži!!

Cimentirano, najlepše izdelano po nizki ceni:

Železni uteži po 1/2, 1, 2, 5, 10, 20 kilo.
Uteži z mesinka posamezni, od 1 grama do 5 kilo vsak.
Uteži z mesinka v garniturah brez posode.
„ „ „ v posodi na 3 sorte.
„ „ „ za decimalne vage.
„ „ „ za centimalne vage.
Mere za tekočine, trdne in debele, s cina.
„ „ „ z belega kositarja.
„ „ „ za olje.
„ „ „ za pivo.
„ „ „ za vino.

Mere za suhe reči z belega kositarja.
„ „ „ z železnega kositarja.
„ „ „ z lesa od 1 do 100 lit.
Mere za štrhanje.
Mere za blago, plošaste ali štirivoglate, z železa ali lesa.
Palični metri (prej colne palice) s pušpana, ribje kosti, mesinka in slonove kosti.
Vage vsake vrste in velikosti.
Stari uteži se pri kupu vračunijo!!

Zaloga teh mér, utežev in vag je pri

Albinu Slitscher-ju,

trgovcu z železjem v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.

(88—2)